



Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

December 2021

Ročník XV.

Číslo 4

***Prajeme Vám pohodu a pokoj v duši
po všetky sviatočné chvíle Vianoc.
A nový rok nech Vám zdravie
a šťastie prinesie.***

Starostka obce, poslanci OZ, zamestnanci OÚ a redakčná rada Harmaneckých novín.

... a pokojnejšiu budúcnosť

Život nám stále prináša výzvy. Už druhý rok čelíme veľkej výzve. Všetci, celý svet. Každá výzva v živote ba nám mala niečo dať, niečo nám priniesť, niečo nás naučiť. Premýšľam nad tým, ako byť optimistkou, ako byť sviatočne naladená, ako vám povedať, že všetko bude zase dobré, keď mnohí z vás tomu už ani neveria. Ja verím, že ten čas pokoja, očakávaní a radosti z bezstarostných najkrajších sviatkov roka, Vianoc, sa nám zase vráti. Ja verím, že nás čaká pokojnejšia budúcnosť.

Aj ja mám často pochybnosti, aj ja mám strach a obavy, ale len na chvíľu. A potom hľadám to, čo nám táto veľká výzva spojená s pandémiou dáva.

Určite som sa naučila žiť skromnejšie, pokornejšie, naučila som sa vážiť si všetky, aj tie najobyčajnejšie veci. Určite to vnímate aj vy, že ozaj stačí málo a sme šťastní.

Najväčšie šťastie, či sa vám to zdá ako fráza, alebo nie, je dnes byť zdravý. Čítala som nedávno takýto citát: „Človek by mal aspoň raz za rok navštíviť nemocnicu, psychiatriu, cintorín. Tam pochopí, že keď nie je ani na jednom z týchto miest, aké má veľké šťastie a aký je život krásny.“

Aj napriek tomu, že v našich životoch nie je práve teraz všetko perfektné, môžeme si ho užívať aj napriek všetkým jeho nedokonalostiam. Hľadáme si každý deň chvíľku na to, čo nás robí šťastnými. Ja mám práve teraz takú chvíľku. A hoci máme na Vianoce veľa prianí, len jedno chceme. Aby naše rodiny boli zdravé a šťastné.

Prajem Vám krásne Vianoce plné darčiekov, ktoré sa nedajú kúpiť ani zabaliť.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Keď som minulý rok približne v takom istom období písal článok do Harmaneckých novín, bola som presvedčená, že obdobie covidu bude už dávno za nami. Nepredpokladala som, že po roku, keď by som mala bilancovať a tešiť sa z úspechov, ktoré dosiahla naša obec, musím konštatovať, že rok 2021 bol nesmierne náročný po všetkých stránkach. Mal to byť rok zmeny k lepšiemu, no namiesto toho bol poznačený koronavírusom, pandémiou a chaosom v nariadeniach pre naše samosprávy. Rok plný neistoty, strachu, hnevu, boja o vlastné životy, mesiacov dezinformácií priniesol mnohým stratu zamestnania a s tým spojené existenčné problémy, zatvorenie prevádzok, časté uzatváranie škôl, obmedzený režim spoločenského, duchovného, kultúrneho, športového života. Obmedzil nás na slobode pohybu, podnikania, rozvoja a realizácii plánov. A to všetko „vďaka“ pandémie, ktorá so sebou priniesla nekonečné boje o očkovanie a testovanie občanov, ale hlavne nenahradiťnú stratu príbuzných. Takmer denne nás na obecnom úrade sprevádza nekonečné množstvo otázok na aktuálne opatrenia a napriek snahe hlavne mojich kolegyň o adekvátne vysvetľovanie práve platných opatrení, nie raz sa rozhovor končí znechutenou odpoveďou našich občanov. Chcem vás všetkých ubezpečiť, že zamestnanci obce sa snažia trpezlivo každej otázke nájsť odpoveď, no musím upozorniť, že administratívna práca nebola žiadnym spôsobom zjednodušená a niektoré úkony dostali podobu viacnásobných výkonov pre našu štátnu administratívu. Vnímam vyčerpanosť zamestnancov a mojou snahou je nájsť aspoň povzbudivé slová, no voči kybernetickej šikane kritikov, ktorá sa tak úspešne rozvíja a zaplavuje náš každodenný priestor, nie je možné úspešne bojovať. Práve preto sa snažím upriamiť všetku našu pozornosť na skutočné problémy obce, konkrétne, riešiteľné a hlavne finančne únosné, posúvať dopredu naše snahy a nerozptyľovať sa.

Napriek prerušeniu stavby v covidovom období sa nám konečne podarilo v roku 2021 zrealizovať niekoľkokrát odkladané odovzdanie budovy nájomníkom a napriek všetkým prekážkam a úsiliu projekt „Rekonštrukcie budovy“ a zachovanie nájomného charakteru dokončiť. Aj touto cestou chcem všetkým poslancom obecného zastupiteľstva počas celého nášho snaženia o realizáciu poďakovať za vytrvalosť, ktorú preukázali pri neustálom pracovnom stretávaní sa a odsúhlasovaní uznesení, súvisiacich s realizovanou stavbou. Prípravné práce a samotná stavba trvala viac ako sedem rokov, preto uznanie patrí aj poslancom, ktorí už v tomto čase takéto práce pre našu obec nevykonávajú. Všetky naše snahy o priamu realizáciu stavby obcou stroskotali na komerčnom úvere, ktorí sa museli uzavrieť na začiatku stavby a ten bol obci vždy zamietnutý z dôvodu nedostatočného ručenia, keďže obec nemôže zakladať na formu ručenia banke svoj nehnuteľný majetok. Finančné prostriedky zo ŠFRB a Dotácie Ministerstva dopravy a výstavby SR budú realizátorovi stavby vyplatené až v tomto období a obec musela rovnako nájsť spôsob na dofinancovanie tejto stavby, čo je rovnako náročné. Admi-

nistratívne nás táto stavba stála neskutočne veľa stráveného času. Verím, že aj poslanci obecného zastupiteľstva, napriek mnohým a často oprávneným výhradám voči realizácii a obsadzovaniu niektorými nájomníkmi terajšieho bytového domu, nájdu vnútornú spokojnosť a pozerú sa na prestavbu ako celok a súčasť našej obce a povedia si jednoducho „HOTOVO!!!“, ideme ďalej, obec žije celou svojou šírkou a dĺžkou, môžeme upriamiť všetku našu pozornosť na ďalšie nevyhnutné opravy a nie je ich málo. Budova, ktorá chýtrala v strede našej obce, bude slúžiť nájomníkom, ktorí si byty v budúcnosti budú mať možnosť odkúpiť do osobného vlastníctva. Vážení nájomníci, Vám želim, aby ste spokojne bývali, vzájomne sa rešpektovali a nám všetkým, aby sa nám v ďalšom úsilí a konaní pre rozvoj našej obce rovnako darilo.

Vážení spoluobčania, dovoľte, aby som vás oboznámila s aktuálnou situáciou ďalších prebiehajúcich prác v obci o stave zapojiteľnosti do jednotlivých projektov, ktoré budú pre nás všetkých prínosom a prispievajú k zveľadeniu samotnej obce. Pár slovami vám tiež priblížim, čo našu obec a obyvateľov čaká v najbližšom období. Riziká finančnej analýzy pre obec na rok 2022 pri tvorbe rozpočtu obce. Otázkou ostáva, či sa naplní odhad MF SR pre výber dane z príjmov FO, z ktorej sa tvorí výpočet podielových daní pre obec. Nemôžem si odpustiť a musím verejne pripomenúť, že tvorba rozpočtu obce sa stáva tým najzložitejším dokumentom, ktorý sa pre nedostatok informácií zo strany štátu pre nás stáva najnestabilnejším dokumentom s neustálou hrozbou úpravy rozpočtu počas celého rozpočtového roka, nehovoriac o podfinancovaní, ktorému rozpočet obce neustále čelí.

Niekoľkokrát sa naša obec uchádzala o akúkoľvek formu dotácie a o aspoň čiastočnú rekonštrukciu telocvične. Vždy neúspešne, najväčší problém, naša telocvična nie je samostatná budova, pridelené súpisné číslo nestačí. Ani snaha o priradenie obecnej telocvične k základnej a materskej škole na Ministerstve školstva nebola argumentom, ale to bolo menšie sklamanie, ako keď nám stroskotali žiadosti o rekonštrukciu budovy ZŠ a MŠ pre nedostatočné matematické počty detí, prípadne, nevytvorenie ďalších tried v oboch zariadeniach a mnohé ďalšie prekážky, ktoré nedokážem ľudsky pochopiť, ani sa s nimi zmieriť. Napokon sme sa ako obec k problému postavili čestne a realizovali opravu niekoľko rokov postupne, prostredníctvom stavebných živnostníkov našej obce, ktorí boli ochotní realizovať opravu postupne, podľa finančných možností našej obce, za čo im aj touto cestou ďakujem. A rovnako zatiaľ realizujeme aj opravu telocvične. Sociálne zariadenia, sprchy, priestor pod pódium ako miestnosť na pingpongové hry, a keďže nacenenie celkovej rekonštrukcie obecnej telocvične firmou zaoberajúcou sa štátnymi a európskymi dotáciami je na 186 000 € a „Plán obnovy“, do ktorého naša obec vložila požiadavku na ostatné rekonštrukcie v obci vo výške 900 000 € je v ďalekej budúcnosti, sme sa rozhodli urobiť záchranu palubovky vlastnými silami, prostredníctvom od-

bornej firmy, ktorá realizovala výbrus špeciálnymi brúskami na to určenými, niekoľkonásobný náter rovnako i nové čiarovanie.

Ďalšou prioritou obce je osadiť nové vstupné dvere do telocvične. Uskutočnenou rekonštrukciou sa dosiahla a zabezpečila požiadavka na bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia žiakov i ostatných osôb užívajúcich našu telocvičňu. Nech slúži svojmu účelu, pre radosť a zdatnosť našich žiakov a občanov.

Hracie prvky pre našich najmenších, umiestnených pred budovou obecnej ubytovne, k nám dorazili po polročnom snažení sa pred zimou, no odmietnuť ich osadenie sme si netrúfli, pretože by boli okamžite predané. Tento priestor máme odbornou záhradnou architektkou skreslený do podoby umiestnenia jednotlivých hracích prvkov, ktoré ešte nie sú všetky, realizáciu plánovanej výsadby zelene, revitalizáciu zanedbaných plôch, osadenie jednotlivých lavičiek na oddych pre mamičky s deťmi, ale i pre posedenie našich občanov v tieni stromov, ktoré sú pre túto časť našej obce navrhnuté. No hlavnou úlohou obce bude oplotenie, ktoré je pre takýto účel nevyhnutné.

Tento rok sme rovnako realizovali kybernetickú bezpečnosť obce v zmysle zákona a s tým súvisiacu rekonštrukciu rozvodov siete na obecnom úrade, rovnako obnovenie webovej stránky obce. Ako prvé nám v budúcom roku ostáva realizovať rekonštrukciu chodníkov, na ktoré už máme vypracovanú projektovú dokumentáciu, zabezpečiť asfaltovanie príjazdových komunikácií k jednotlivým bytovým domom a následne zabezpečiť dopravné značenie v obci, ktoré je rovnako projekčne vypracované. Dopracovať dočasné parkovanie pre obyvateľov Strelnice do spevnenej podoby a svahu vytvoriť oporu, aby parkovanie vozidiel bolo bezpečné. Oporný múr v časti budovy Panelák vyžaduje nevyhnutnú rekonštrukciu spôsobom rekonštrukcie pri budove číslo 19, no v tejto časti oporného múru musí dôjsť aj k dôslednému odvodneniu, pri zachovaní zachytávajúcej vody do novovybudovanej nádrže, aby sa prebytočná voda naďalej využívala tak ako doteraz. Snaha o ochranu budov iným spôsobom / penetračným náterom a izoláciou / málo účinné, vodu musíme dostať do odvodňovacej ryhy.

Naďalej sa snažíme o získanie finančných prostriedkov na inovatívny systém zvýraznenia priechodov pre chodcov v celej obci, ktoré sú zatiaľ zabezpečované reflektormi, no z môjho pohľadu je to stále nedostatočné, a preto mám uvedený problém neustále na pamäti, hlavne pri vstupe automobilmi do našej obce v časti Strelnica.

Ďalším je komunálny odpad, dobrý úmysel na biologicky rozložiteľný odpad nás mesačne vyjde na 600 € pri piatich týždňoch v mesiaci až 800 €, celý komunálny odpad 1700 €. Snažíme sa urobiť reorganizáciu odpadových nádob a udržať výšku platby za komunálny odpad v prijateľnej miere, no matematicky sme na 42,67 €. Pri prehodnocovaní rozpočtu obce s poslancami sme sumu uzavreli na 37 € na osobu na rok, no ak sa domnievate, že

upratovanie okolo kontajnerov je zdarma, veľký omyl, ktorý stojí peniaze, fotografie pred a po uprataní kontajnerového státia Vás stojí len čas, následné ďalšie upratanie - to sú už peniaze.

Úplne rovnako je to aj so psíkmi. Radosť, potešenie, zábava. To áno, ale z parku v strede dediny, ktorý sa beztak ťažko udržiava pre posedenia pri poháriku a plechovkách, sa stala obecná venčiareň. Má tu obec vytvoriť ohradený priestor pre voľný výbeh psov? Navrhnete, ale už teraz udržiavanie poriadku po psíkoch je pre obec nemalý finančný náklad. Okrem toho, kosenie sa stáva životu nebezpečné, takže pracovníci pri kosení potrebujú ochranné obleky, rovnako ako pri testovaní na covid. Mám vlastné zvieratá a nestrpím, aby som mala okolo svojho domu psie výkaly, mačacie exkrementy, slepačie zbytky, zajačie bobky, stačí na to lopata. Ale videla som dômyselný nápad, nastrihaný kartónový papier, jedným sa nečistota podobrá a druhým sa nahrnie na kartón, oba skončia v kontajneri na komunál. Na moju otázku, prečo takto, som dostala jasnú odpoveď: nechcel som svojim deťom ukazovať, že sa výkaly berú do ruky, aj keď v sáčku. Možno sa inšpirujete i vy.

Chráňme si svoje okolie, my tu žijeme. Používame veľké slová o ekológii a životnom prostredí, používame fotografie krásnej výsadby kvetov, kocháme sa neskutočne krásnou prírodou, ale všetko niekde inde, za hranicami našej obce. No ja vidím predovšetkým krásne zákutia našej obce, ktoré vytvorili ruky našich šikovných občanov. Vážme si ich, pridajme sa, pomôžme, keď treba, blížia sa Vianoce.

Čas sviatočný, výnimočný a zázračný, ktorý sa v tichosti blíži k nám. Do našich domovov, príbytkov, do našich myšlienok, pocitov... K nám, rodinám, deťom, príbuzným, priateľom a známym. Čas, keď sa aspoň na chvíľu snažíme zastaviť sa a vychutnať si čaro Vianoc. Vianočné dni plné vône koláčov, kapustnice, vyprázaných rýb a ostatných dobrôt sa prehupnú do Štedrého dňa. Ten nech nám prináša pohodu a pokoj pri sviečkach betlehemského svetla v kruhu našich najbližších. Vianočné sviatky sú obdobím blížiaceho sa konca roka a očakávania toho nového. Prajem vám, aby Vás všetkých ten nadchádzajúci rok 2022 sprevádzal len v pozitívnom duchu, ktorý vám prinesie viac pevného zdravia, viac síl a šťastia v každodennom živote, zlepšenie medziľudských vzťahov, harmónie a pochopenia. Nech vám vaše deti prinášajú len radosť a prítomnosť vašich najbližších nech podporí vzájomnú dôveru a porozumenie.

Chcem sa v tejto chvíli úprimne poďakovať všetkým, ktorí svojou prácou a snahou v uplynulom roku prispeli k rozvoju a zveľadeniu našej obce.

Prajem vám krásne a požehnané sviatky naplnené láskou a vzájomným porozumením. A do nového roka želim všetkým hlavne pevné zdravie. Ďakujem za pochopenie a želim šťastne prežiť celý rok 2022.

Henrieta Ivanová, starostka obce

Uvítanie detí do života

Narodenie dieťaťa je najsilnejším okamihom v živote rodičov, radostnou chvíľou pre celú rodinu a taktiež významná udalosť pre obec.

Na uvítanie do života sme pozvali osem detičiek, predstavíme vám ich:

Adelka Jašková, Emka Bakusová, Thianchanan Kamlue, Romanka Mistriková, Šimonko Luža, Sebastiáňko Novosad, Tamarka Turčeková a Jakubko Schmidt.

Medzi prvé slávnostné chvíle dieťaťa ako občana patrí uvítanie do života. V stredu 6. 10. 2021 sme obradnú miestnosť obecného úradu pripravili na túto slávnostnú udalosť - uvítanie novonarodených detí do života. Väčšina detičiek už vlastne ani nebola novonarodených, niektoré už po obradnej miestnosti cupkali aj samé. Mrzí nás všetkých, že toľko čakali na takýto slávnostný deň, ale, žiaľ, v období pandémie sme nechceli nikoho, zvlášť malé deti, ohrozovať. Tak sme si počkali na vhodný termín a podarilo sa. Obradná miestnosť bola plná vzácných hostí, detí rodičov a príbuzných.

Popoludnie nám spríjemnili svojim programom žiaci zo základnej školy. Neodmysliteľnou súčasťou tejto slávnostnej udalosti je aj fotografovanie detičiek v drevenej kolíske, ktorú si vyskúšali všetky prítomné detičky. Po dlhšom čase sme zažili pekne strávené slávnostné a usmiate popoludnie v dobrej nálade. Popoludnie so šťastnými rodičmi, vďačnými za ten dar, ktorý im dieťaťko do ich života prinieslo, ale aj šťastných detí, vďačných za svojich báječných a milujúcich rodičov. A ani my sme neskrývali dojatie a radosť z toho, že nám do našej obce pribúdajú títo naši noví občiankovia.

**Vola
zdravia**



Šimonko



Romanka

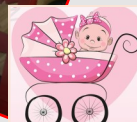
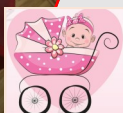
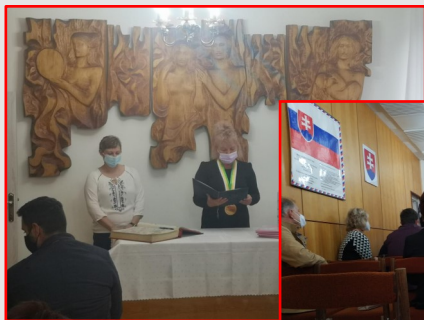


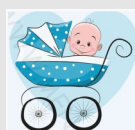
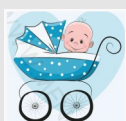
Adelka



Sebastiáňko

**Vola
šťastia**





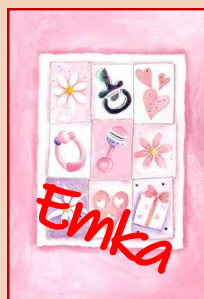
**Veľa
lásky**



Tchianchanan



Tamarka

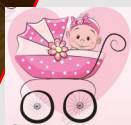


Emka



Jakubko

**Veľa
radosti**

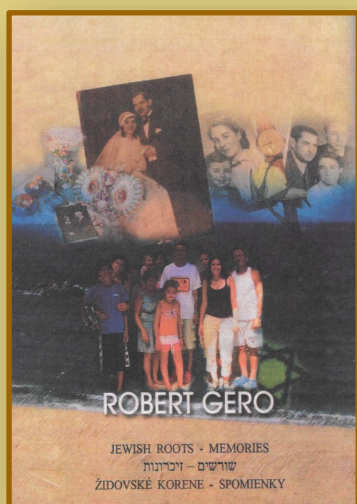


*Prajeme Vám, aby dieťaťko prinieslo do
Vašej rodiny veľa lásky, smiechu a nehy.
Nech s ním prežívate veľa radostí a
šťastných chvíľ.
Nech je zdravé a rastie ako z vody!
Nech je pre Vás tým najväčším pokla-
dom na svete.*

Alena Chladná

Harmanecké noviny vo svojom decembrovom čísle v roku 2018 priniesli rozhovor *Izraelské spomienky*. Po troch rokoch sa šťastnou zhodou okolností podarilo získať trojjazyčnú knihu, ktorú napísal Robert Gero *Židovské korene – spomienky*. Autor pochádza z Harmanca. Kniha je trojjazyčná: anglicko-hebrejsko-slovenská. Má vyše 300 strán, 28 kapitol, s množstvom fotografií a je jediná na európskom kontinente.

A preto sa zásadne nepožičiava!

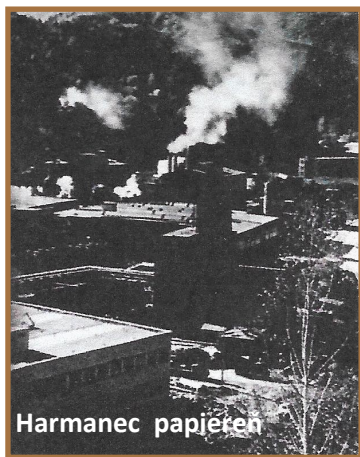


Úryvok z knihy: 13. kapitola

HARMANEC A ROBINO OD BRAUNOV

Harmanecká dolina je úzka dolina medzi kopcami, pár kilometrov od Banskej Bystrice. Dnes tam už chodí mestská doprava, no v štyridsiatych rokoch to bol koniec sveta.

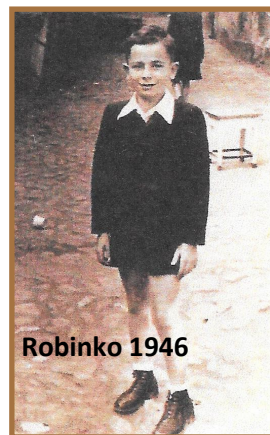
Sú vlastne tri Harmanec: Dolný Harmanec, malá dedinka, Horný Harmanec, ktorý leží pri krásnej vápencovej Harmaneckej jaskyni a tretí Harmanec bola továreň na papier v osade Harmanec papieren.



ešte za tmy s faklami v rukách a cez lesy. Neskôr, po roku 1948, už bola autobusová doprava a keď sa autobus poka-

zil, jednoducho neprišli do roboty. Časy sa zmenili!!!

Papiereň založili Nemci v 18. storočí a všetky názvy v jej pracovnom prostredí boli po nemecky. Napr. vodná nádrž sa volala „tajch“ a vedúci papierenského stroja sa volal „mašinführer“. V osade pri fabrike bývali väčšinou vedúci a úradníci. Riaditeľ mal krásnu vilu, ktorá sa volala „Kamenná vila“ a bola tam ešte aj menšia „Drevená vila“. V nej bola slobodáreň a Laci báči tam mal svoju izbičku. Vily boli v malom parku, vnútri areálu fabriky. Tam ma mamička priviedla k Božke. Tam som sa stal Harmančanom. V Harmanci som prežil vojnu, čo som už opísal, a v Harmanci som prežil aj svoje detstvo od svojho 6. až do 15. roku.



Robinko 1946

Keď sme sa vrátili po oslobodení z hôr, prišiel som po prvýkrát do ozajstnej školy. Vtedy sa nachádzala v telocvični kultúrneho domu. Čoskoro opravili malú budovu školy – jednotriedku. Keď sme prišli do školy, pani učiteľka Dokupilová nás zobrala na pôjd a povedala: „Vidíte deti, aká som bola múdra, že som sem odložila obrazy Masaryka, Beneša a Štefánika. Teraz sa nám zase zídu. Na ich miesto odložíme obrazy Hitlera, Tisu a Hlinku – i tie sa ešte raz môžu zísť!“ Keby žila, Hlinku a Tisa by mohla zase zložiť z pôjda a vyvesiť – časy sa menia!!!

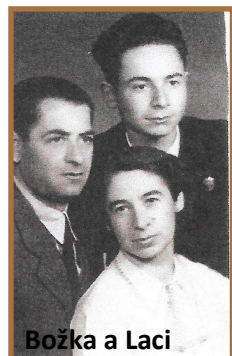
V triede bola úžasná disciplína. Keď vošla pani učiteľka, všetci sme zborovo recitovali: „Pochválený buď Ježiš Kristus, pekne vás vítame.“ A pri jej odchode: „Ruky bozkávam.“ V prvých rokoch sa aj modlilo Otče náš a Zdravás Mária a neskôr, po roku 1948, tzv. školská modlitba.

V každom ročníku bolo po päť až desať detí. Sedeli sme v skupinkách podľa ročníkov, keď jedni čítali, ostatní dostali riešiť matematické úlohy a opačne. Bola to veľmi dobrá učiteľka, pôvodom z Heľpy (rázovitá slovenská dedina). Učila v Harmanci už dlhé roky, takže i rodičia väčšiny žiakov sa u nej učili písať a čítať. Čítať učila metódou, že každé písmeno malo svoj pohybový znak. Napr. písmeno B bolo sprevádzané búchaním do prs! Vyzeralo to ako v škole pre hluchonemých a niektoré deti sa tých pohybov nemohli zbaviť dlhé roky, takže pri čítaní sa zmietali ako pri tanci. Deti boli prevažne katolícke, dvaja až traja boli evanjelici a ja jediný žid. Prijali ma medzi seba, mal som veľa dobrých kamarátov, len zriedka mi židovali a keď aj, tak ma volali „žico“. Môj najlepší priateľ bol Lajo Mistrík, z rodiny spisovateľa Ľuda Mistríka Ondrejova. Bol jeho synovcom. Keďže to bol veľmi silný chlapec, tak ani na mňa si chlapci netrúfali, lebo sa ho báli.

V roku 1948 som bol spolu s ostatnými židovskými deťmi z Bystrice na šomérskom tábore v Lipníku nad Bečvou. Keď som sa vrátil domov, chodil som po Harmanci so šomérskym odznakom („siman“), so židovskou hviezdou. Deti

nechceli veriť vlastným očiam a jeden druhého posielali: „Spýtaj sa ho, čo to je!“ Odpovedal som, že je to židovský skaut. Pre nich „žid“ bola nadávka.

V Harmanci som bol známy ako **ROBINO OD BRAUNOV**. Mal som veľmi dobré organizačné schopnosti. Najprv som založil organizáciu Rýchle šípy – podľa českého časopisu Vpred – tzv. Foglarove čtenárske kluby.



Božka a Laci

Riaditeľ fabriky, náš dobrý priateľ, volal sa Jenda Zdražil a jeho manželka Hana. Nemali deti, len psíka Punťa. Veľmi sa priatelili s Božkou a Lacim a o mňa sa mimoriadne starali. Zdražil, povolaním typograf, veľmi vzdelaný človek, učil ma napr. recitovať, a tak som i vyhral niekoľko recitačných pretekov.

V roku 1949 som založil v Harmanci pioniersku organizáciu, hádam prvú na Slovensku. Na 1. mája som niesol pred našou skupinou červenú zástavu! Vybrali ma aj ako zástupcu banskobystrického kraja ako jediného na cestu do Sovietskeho zväzu, do pionierskeho tábora v Arteku na Kryme. No v tom roku sa do Sovietskeho zväzu nešlo, a tak miesto do Arteku som bol vyslaný s čs. delegáciou na Medzinárodný festival mládeže do Berlína. Pripravou bol mesiac v Čechách a potom mesiac na festivale v Nemecku (samozrejme východnom). Bolo to nezabudnuteľné leto. Predstavte si, v tom čase, z Harmanca do Berlína!!!

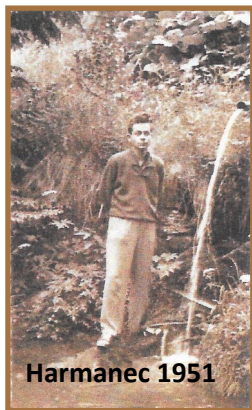
Detstvo v Harmanci bolo krásne, veľa sme športovali, behali na lyžiach, bicyklovali ... Na prázdniny k nám chodievali Ďuro a Vierka, deti tety Lenky a tiež Rudko a Zuzka, deti



Harmanec 1947

od Laci báčeho brata Tibora, ktorí sa stali mojimi ozajstnými bratancami. Všetci sme sa tam mali výborne a milovali sme Božku a Laciho. Hana Zdražilová bola jednou z vedúcich na mládežníckej

stavbe Trate mládeže a zobrala ma tam na dva týždne, do hlavného štábu. Roznášal som noviny a robil rôzne ľahké práce. Tam som sa naučil i plávať.



Harmanec 1951

Väčšina detí z Harmanca skončila svoje vzdelanie ešte v základnej škole. Bol som jeden z prvých, čo skončili i strednú školu. Život v Harmanci bol veľmi spoločenský. Zábavy, estrády..., ktoré pripravovala Božka s riaditeľom Zdražilom. Božka učila miestne dievčatá tancovať a cvičiť. Pracovala v Harmaneckých papierňach ako osobná referentka, a bola dušou Harmanca. Každý sa na ňu

obracal so všetkými problémami a bola veľmi obľúbená. Nebála sa ničoho a nikdy. Keď sme sa vrátili z hôr do Harmanca, Božka vošla do všetkých bytov susedov, pootvárala im skrine a zobrala späť všetky naše veci, ktoré za vojny od nás pokradli. A žilo sa spolu ďalej!!!

Istý pán Hrivňák, malý obchodník, za vojny gardista, zobral Laci báčimu kožený kabát, nosil ho po Harmanci, ale my sme po vojne naďalej pekne u neho v obchode nakupovali. Ale to boli také časy a životné podmienky.

Božka a Laci boli veľmi ľavicovo zmýšľajúci ľudia a členovia komunistickej strany. Laci bol činný aj v ľudovej milícii. Raz keď vyšiel z krčmy, kde si bol kúpiť cigarety, pri východe ešte začul, že jeden z úradníkov z papierne sa pýta: „Už odišiel ten hrbatý žid?“ Keď sa to Božka dozvedela, vošla do krčmy a poriadne mu vynadala. Povedala mu: „Keď je môj muž hrbatý, tak len od práce a ty celý život len vysedávaš v kancelárii!!!“ S Božkou si nikto v Harmanci nezačal.

Za vojny bolo v Harmanci len pár židov. Bol tam židovský lekár, Dr. Weil (neskôr žil v Izraeli), Metzl, Hochfelder a ešte jeden drevár, Glukstal.

Metzl bol slobodný starý mládenec, prišiel do Harmanca z Paríža. Vedel veľa rečí a viedol v harmaneckých papierňach obchodnú korešpondenciu. Prežil vojnu v koncentráku v Terezíne a vrátil sa odtiaľ s množstvom kníh. Miloval umenie a hudbu a ja som sa od neho veľa naučil. Bol u nás každý deň, domáci priateľ, ľahol si na gauč a spal – až ho Laci báči raz vyhodil!

Harmanec, moje detstvo, prvé lásky, prvé sklamanie – dobrá škola do života ...



Rok 1992 - Stanko Vajcík, spolužiak



Náš dom



Rok 2003 - autor knihy s manželkou Julkou v Harmanci

Michal Kiššimon

Milí čitatelia !

Tak ako sa striedajú ročné obdobia a striedajú sa obdobia v živote človeka, tak sa striedajú aj obdobia liturgické. Teda tie, ktoré nám sprítomňujú špecifickým spôsobom rôzne udalosti v kresťanských dejinách spásy.

Môžeme povedať, že celý život človeka je o zmene a azda nikdy si nebudeme istí, čo nás čaká v nasledujúcom roku, mesiaci, týždni a niekedy dokonca ani v sekunde, ktorá je ešte len pred nami. Veľakrát sme si vedomí skutočnosti, pre niekoho trpkej, že nemáme všetko vo svojich rukách. Musíme sa prispôbovať zmenám, na ktoré nás nikto nepripraví, ako napr. keď z ničoho nič napadne sneh alebo zamrzne vozovka a nám sa všade šmýka, alebo keď sa zrazu nevládzeme zdvihnúť z postele, pretože sa síce cítime na 30, ale v skutočnosti máme 70, alebo vidíme, že naše deti už viac nie sú deti a my nevieme, ako sa to stalo.

Zmena je súčasťou života a je dôležité sa na ňu patrične pripraviť. Zatvárať si oči nám nepomôže, iba mnohokrát oddiali alebo predĺži agóniu, ktorá niekedy nastáva, keď niekto odmieta prijať pravdu a skutočnosť, čas ide stále dopredu a my ho nedokážeme nijakým spôsobom ovládnuť.

Aj v kresťanskom živote, alebo v inom náboženstve, ktoré je istým spôsobom spojené s niečím nadprirodzeným, ku ktorému máme svoj vzťah, komunikujem s božstvom a mnohokrát sa k nemu utiekame s prosbou, aby nastala zmena, aby sa niečo vyriešilo, uzdravilo alebo podarilo. Modlitby, prosby v akejkoľvek forme, sú mnohokrát volaním po zmene.

Človek je hnaný akousi túžbou a nespokojnosťou, ktorá ho nedokáže opustiť, aj keď má všetko, na čo si spomenie. Je to nespokojnosť, ktorú človek nedokáže nasýtiť a ani mnohokrát nedokáže utlmiť, pretože všetky pozemské túžby a radosti, všetky sú iba chvíľkové. Majú svoj začiatok a koniec, a preto pominuteľné, a niekedy až márnivé.

Sv. Augustín vo svojej knihe Vyznania zo 4. storočia k týmto nenaplneným túžbam píše, že „Nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe“, v Tebe znamená v Bohu. V tom, pri tom a s tým, ktorý je jediný nemenný, stály a večný. Táto túžba po dokonalosti a po prítomnosti Božej je podľa sv. Augustína, ale aj mnohých iných autorov a aj podľa mňa osobne, dokonale odpoveďou na zmeny, ktoré prežívame v živote na mnohých „frontoch“. V práci, v zamestnaní, v rodine, škole, v obchodoch na nákupe, ale aj v medziľudských vzťahoch. Zámerne som použil tento výraz, pretože mnohokrát je zmena skutočným bojom. Či už zo samým sebou alebo s druhými.



Vo svetle večnosti a nemennosti, v nádeji nekonečna, pokoja a šťastia, dokážeme aj naše nenaplnené túžby, sny a plány v pokoji „pustiť za hlavu“, pretože vieme, že tá najdokonalejšia, tá jediná túžba, čo za to stojí, nie je a nemôže byť na svete ani zo sveta, kde sa všetko mení, nič nie je stále, a máločo také, ako si predstavujeme a o čom snívame.

Naše šťastie teda nespočíva až tak v našom úsilí, snahe, alebo modernom „filozofickom-ideologickom egoizme“, ktorý presadzuje ísť si za svojim aj „cez mŕtvoľu“, ale v zvolení si správneho cieľa a zmyslu života. To nám pomôže prekonať ťažkosti, neúspechy, choroby, ale aj naše strachy z budúcnosti a prinesie nám pokoj do situácií, ktoré by sa inak mohli zdať neriešiteľné až zúfalé a skončiť tragicky.

Tento pokoj a túto nádej očakávame počas vianočných sviatkov, ktoré sú už pred dvermi, práve v príchode Ježiša Krista. Pripravovali sme sa na ne počas adventného obdobia a rozjímali o tom, čo pre nás znamená príchod Ježiša Krista, ktorý je Pokoj a prináša pokoj všetkým. Ktorý je Nádej a prináša nádej pre všetkých, ktorí ju chcú prijať a utiekajú sa k nemu.

Od nepamäti sa hovorí o Vianociach ako o sviatkoch radosti a pokoja. Pre tých, ktorí po pokoji a radosti túžia, prichádza Ježiš ako svetlo nádeje, vlastne prichádza pre všetkých, ale ako za jeho čias aj teraz, nie každý ho prijme ako toho, ktorý oslobodzuje a dáva nádej.

Pre niekoho je, bolo, a bude šťastie iných vždy „trňom v oku“. Ježiš Kristus prišiel na svet, aby nám ukázal, že dokonalá láska spočíva práve v tom, že robíme šťastných tých druhých.

Nedá sa tu na tomto mieste vymenovať všetko, čím je alebo môže byť Ježiš Kristus. Pretože prichádza ako ten, ktorý chce pomôcť každému, stáva sa pre nás jedinečným priateľom a „spolupútnikom“. Jedinečným spôsobom pre každého jedného z nás, pretože sme jedineční, osobití, a Boh nás jedinečne a osobitne miluje, ale miluje celé svoje stvorenie, všetky svoje deti. Tak ako matka, otec milujú všetky svoje deti, ale osobitným spôsobom milujú každé jedno zvlášť a jedinečným spôsobom.

Ježiš prináša nádej pre každé ľudské stvorenie bez rozdielu, pretože všetci sme Božie deti a každý svojim spôsobom túži po šťastí, po láske, po tom aby ho mal niekto rád.

Tak ako na obrázkoch z dvoch rôznych kútov sveta, ich autori vyjadrili narodenie Ježiša Krista inými spôsobmi (farby, figúrky, stromy, stavby, zariadenie), nezáleží v tomto prípade na tom, ako je narodenie Ježiša Krista zobrazené, ale na tom, čo nám Ježiš prináša.

Nádej pre každého a bez rozdielu!

Aj keď možno nie všetci vkladáme nádeje a upierame zrak na Ježiša Krista, nevkladajme 100% nádeje do niečoho, čo tu dnes je a zajtra byť nemusí, pretože so stálosťou našich istôt a nádejí rastie aj stálosť nášho šťastia.

Zo srdca Vám prajem pokojné prežitie vianočných sviatkov radosti a pokoja!

Pavol Lojan, farský administrátor



Jubilanti



80 rokov

Rozália Babušíková

75 rokov

Alžbeta Patrnčiačková



70 rokov

Miroslav Majtán

65 rokov

*Miloslav Jankovič
Jaroslava Mitterová
Elena Gelatková
Elena Drapčiaková*

60 rokov

*Rudolf Hrkča
Ludovít Škojec
Helena Slašťanová*



*Čas ten stále niekam ponáhľa sa milovými krokmi.
Nikoho z nás nevynechá, keď pridáva roky ...
Prajeme Vám do ďalších rokov,
veľa šťastných krokov a veľa zdravia, šťastia
a porozumenia od najbližších.*



Opustili nás

Július Hríbik 12. 11. 2021

Jozef Sokol 22.11.2021

Vladimír Seman 3.12.2021



Venujme im tichú spomienku.

Je nám spolu dobre

Materská škola by mala byť miestom, kde sa deti cítia príjemne, bezpečne a zažívajú radosť. V našej materskej škole Harmanček deti za posledné mesiace prežívali náročnejšie obdobie, pretože sa tu za krátky čas vymenilo nemálo zamestnancov.

Najprv im odišla ich obľúbená učiteľka A. Reznáková, ktorá práve teraz prežíva jedno z najkrajších období ženy a to je materstvo. Na jej miesto som prišla ja a som veľmi rada, že ma deti prijali hneď od prvého dňa. Rýchlo sme si na seba zvykli.

Tak ako deti, aj ja som mala mnoho otázok a obáv z nového pracovného miesta. Našťastie moje obavy sa nevyplnili a v Harmanci som veľmi spokojná. Pani riaditeľka E. Machovičová a pani učiteľka K. Pavlíková mi v adaptácii veľmi pomohli. Deti sú úžasné, veselé a myslím, že si dobre rozumieme. No v Harmančeku nastali aj ďalšie zmeny. Pani E. Kürtiová, dlhoročná pani školníčka, odišla na dôchodok – čas zaslúženého oddychu a pokoja. Jej prácu začala vykonávať M. Kovalčíková a aj ju si deti veľmi rýchlo obľúbili. Spoločne sme prežili krásne leto plné zábavy. No prišiel 2. september a nastali znovu zmeny. Keby len jedna, ale naraz dve. M. Kovalčíková začala pracovať na Bytovom podniku. Na jej miesto k nám prišla D. Matejková. Deti v Harmančeku sú úžasné, aj ju hneď prijali s veľkým srdcom.

Každý pracovný kolobeh sa raz končí, a tak to bolo aj s pani učiteľkou K. Pavlíkovou. Aj ona si po neuveriteľných štyridsiatich rokoch v Harmančeku zaslúži oddych a tiež odišla do dôchodku. Prajeme jej krásne roky pokoja a oddychu. Je to skvelá učiteľka, ktorej sa len ťažko vyrovnáme. Do nášho vynoveného kolektívu nastúpila ďalšia nová pani učiteľka Janka Švolíková, ktorú deti volajú Jaja. Je neuveriteľné, ako nás všetkých „nových“ prijali s otvorenou náručou. Odvážim sa povedať, že sme našli úžasnú materskú školu Harmanček, v ktorej chceme pracovať.

Naším plánom je, aby z detí vyrástli šikovní a úspešní školáci. Ale čo je najdôležitejšie, aby tu deti boli šťastné a na Harmanček spomínali len v tom najlepšom.



Medzinárodný deň jablka v Harmančeku

Keď sa povie ovocie, ako prvé mnohým z nás napadne jablko. Už od nepamäti sa u nás pestovali jablone a boli súčasťou našich záhrad.

Jablko je sladké, šťavnaté, voňavé, zdravé a hlavne veľmi chutné ovocie. Už naši predkovia si ho vážili, pretože jablko



zasýti, zaženie smäd a dá sa z neho pripraviť veľké množstvo lahodných jedál. Môžeme ho zjesť surové, ako súčasť ovocných šalátov alebo ako jablkový koláč, jablkové pyré, ako osviežujúci džús či mušt, ale aj sušené či vo forme kompotu.



Jablko je typické jesenné ovocie, a keďže si ho vážia na celom svete, rozhodli sa mu venovať patričnú úctu, a preto 21. október vyhlásili za Medzinárodný deň jablka. V našom Harmančeku sme ho oslávili s včielkou, ktorá pre deti pripravila veľa zaujímavých aktivít. Deti sa zabavili, veľa nového sa dozvedeli a nakoniec sa aj poriadne najedli - čoho iného ako jablka. Sami si ho nastrúhali a niektorí aj vylepšili medom od včielky.

Jana Gašparová

Silvestrovské pochúťky



Rozmýšľate, že by ste na Silvestra pripravili okrem klasických jednohubiek aj niečo nové? Ponúkame vám niekoľko zaujímavých receptov, ktoré určite stoja za vyskúšanie.

Syrové krekry



100 g masla, 100 g hladkej múky, 100 g tvrdého syra, 1 žltok

Studené maslo nakrájame na malé kocky a spolu s múkou vymiešame do hladka. Pridáme na jemnom strúhadle nastrúhaný syr, 1 žltok a všetko spolu vyšľaháme. Pripravené cesto vyformujeme do guľôčky, zabalíme do potravinárskej fólie a odložíme do chladničky na minimálne pol hodinu. Odležané cesto vyberieme, odstránime potravinársku fóliu a rozdelíme ho na 2 časti. Každú časť rozvalkáme na tenký kruh. Kraj kruhu pekne rovnomerne odrežeme a kruh nakrájame na malé trojuholníky. Pomocou slamky vytvoríme malé dierky. Trojuholníčky ukladáme na plech, ktorý sme vyložili papierom na pečenie. Pečieme vo vopred vyhriatej rúre pri teplote 180 stupňov cca 10 minút.

Slaninové párty tyčinky

2 šálky hladkej múky, 2/3 šálky teplej vody, 1 lyžička sušeného droždia, 1/2 lyžičky soli, 1 lyžica cukru, 200 g údenéj slaniny, sezamové semienka, tvrdý syr, červená mletá paprika

Pripravíme si suroviny. Slaninu nakrájame na rezančeky, osmažíme na rozpálenej panvici a necháme vychladnúť. Do teplej vody pridáme cukor a miešaním ho rozpustíme. Keď je cukor rozpustený, pridáme droždie a necháme vzísť kvások. Múku a soľ zmiešame v miske, pridáme kvások, slaninu (aj s výpekou) a spracujeme hladké cesto, ktoré necháme na teplom mieste 30 minút kysnúť. Vykysnuté cesto rozvalkáme do kruhu, posypeme strúhaným syrom a preložíme z každej strany do menšieho obdĺžnika. Znovu rozvalkáme a nakrájame na pásiky. Každý pásik stočíme do tyčinky a ukladáme ich na papierom vyložený plech na pečenie. Jemne posypeme červenou mletou paprikou a sezamom (nemusíme). Pečieme vo vopred vyhriatej rúre pri teplote 200 °C cca 15 minút.



Falošná paštéta

330 g hlavy ustricovej, 90 g cibule, 4 strúčiky cesnaku, 1 lyžička zázvoru, 10 g petržlenu, olivový olej, 100 g vlašských orechov, šťava z 1/2 citróna

Rozohrejeme olivový olej na panvici, pridáme čerstvo nasekanú petržlenovú vňať a jemne nasekaný cesnak. Keď je vôňa cesnaku intenzívna a cesnak začína byť priehľadný, pridáme cibuľu a za stáleho miešania varíme niekoľko minút, kým sa cibuľa nestane priesvitnou. Pridáme nahrubo nakrájanú hlavu ustricovú a ochutíme podľa chuti korením a soľou. Pridáme citrónovú šťavu a lyžičku strúhaného zázvoru. Varíme, kým huby nepustia šťavu a keď sa začne odparovať, odstavíme z plameňa. Rozmixujeme a pridáme 80-100 g nasekaných alebo celých vlašských orechov. Mixujeme, kým zmes nezíska konzistenciu podobnú smotane. Môžeme podľa potreby dochucovať korením a soľou. Hotovú zmes dáme do nádoby (napr. zaváraninový pohár) a necháme vychladnúť v chladničke. Podávame s rôznymi druhmi pečiva, ideálne s hriankami.

Šunková nátierka s jogurtom

270 g šunky, 15 g jarnej cibuľky – zelená časť, 15 g zeleru, 35 g nakladaných uhoriek, 50 ml nálevu z nakladaných uhoriek, 95 g bieleho jogurtu, 2 lyžičky horčice

Uhorky, cibuľku, aj zeler nakrájame. Rovnako nakrájame aj šunku a všetky prísady vložíme do kuchynského robota. Rozmixujeme najemno (alebo na konzistenciu, ktorá nám vyhovuje).

Bazalková nátierka

1 balík údeného tofu, 1 cibuľa, 2 strúčiky cesnaku, podľa chuti soľ a korenie, 1 ks sterilizovanej uhorky, 1 lyžička hrubozrnnej horčice, 5 celých stoniek bazalky

Všetky suroviny dáme do mixéra a rozmixujeme. Pokiaľ máte radi väčšie kúsky v nátierke, odporúčame nastrúhať kyslú uhorku na jemnom strúhadle, cibuľu a údené tofu nastrúhať na hrubšom strúhadle. Podávame s čerstvým chrumkavým chlebom. Dobrú chuť!



Zdravá tuniaková nátierka

250 g jemného tvarohu, 1 väčšia konzerva tuniaka v olivovom oleji, 1 lyžička horčice, jarná cibuľka, citrónová šťava, soľ a čierne korenie

Tvaroh zmiešame s tuniakom a horčicou, pridáme cibuľku a dochutíme soľou a korením.

Rýchla nátierka z FETA syru

100 g masla, 100 g feta syru, 100 g kyslej smotany

V miske vidličkou vymiešame maslo, predáme kyslú smotanu a vymiešame hladkú hmotu. Grécky syr Feta rukami rozdrobíme do vyšľahaného masla so smotanou a opäť premiešame. Namiesto Feta syru môžeme použiť nivu, riccotu alebo iný syr podľa chuti.

Krabia nátierka na jednohubky

250 g krabích tyčiek, 400 ml majonézy, 2 ks taveného syra v črievku, 1 ČL čierneho korenia, 1 PL kremzkej horčice, 1 konzerva kukurice



V miske zmiešame majonézu, syr, korenie a horčicu. Pridáme nakrájané krabie tyčinky a scedenú kukuricu. Nátierku necháme aspoň pol dňa odstáť v chladničke.

Komu slúžia nezávislé noviny MY ?

Už takmer rok majú tieto noviny novší kabát, a celkom novú náplň. A preto sa natíska otázka, komu vlastne slúžia, alebo komu by vlastne mali slúžiť?

MY nezávislé noviny pre vašu obec, mesto a región, Banská Bystrica/Brezno, s podtitulkom: **Banskobystrické noviny**. Toto sa dočítame v tiráži.

O nezávislosti by sa dalo polemizovať, lebo sa zdá, že sú až veľmi závislé. Od čoho? Nuž prinajmenšom od schopnosti a neschopnosti. Totiž najmenej 70 % obsahu novín je venovaných Breznu a jeho okoliu, jeho zaslúženej chvály i odstraňovaniu nedostatkov. Je dobré a chvályhodné, ak Brežňania zdvihli moc ležiacu na ulici a využijú ju na svoj prospech. A bystrickí čitatelia len zírajú ako truľovia, čo sa to deje s ich novinami, lebo zo svojej lokality je spravodajstvo viac než chudobné. Napríklad športové výsledky

z bystrického regiónu sú ako ovce roztratené na paši. A kultúra akoby ani neexistovala. Nebyť neslávneho Covidu-19, tak je tu hluchonemý priestor. Je síce pravda, že Banská Bystrica má ešte Radničné noviny, ale tie sú len pre domácich. A čo ostatné obce okresu? A MY nezávislé Banskobystrické noviny ešte raz vychádzajú aj ako Horehronské noviny. Tomu treba tleskať. Informovanosť 19. storočia v priamom prenose. V chorom štáte je naozaj akoby všetko choré. Prečo?

Kdesi na ulici som začul, že Bystrica nemá dosť redaktorov. Prosím vás, však sú ich plné cintoríny! Skôr by som položil rečnícku otázku: Čo vy na to, občania okresu, čo vy na to, Bystričania? Ak vás môžem poprosiť, prebudte sa a dajte trochu života do toho pomalého umierania!

Michal Kiššimon

Kráľovstvo za koňa /oprava mien na fotografiách/

V septembrovom vydaní Harmaneckých novín sme uverejnili článok Kráľovstvo za koňa, ktorý bol o našich úspešných šachistoch. Nechtiac sme na fotografiách uviedli nesprávne mená. Ďakujeme našim čitateľom, ktorí nás na to upozornili. Teší nás, že čitatelia čítajú naše príspevky a všímajú si aj zverejnené fotografie.

Fotografia č. 1 - nebola úplná. Fotografia č. 2 nebola zverejnená, je síce nekvalitná, ale jediná, na ktorej je Zuzka Gregorová, obrovský šachový talent.

Na fotografii č. 3 je Romanko Mikloš.

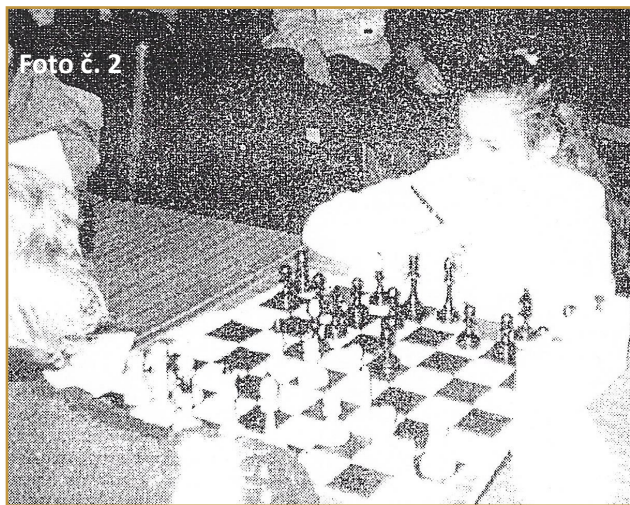
Ospravedlňujeme sa všetkým a ďakujeme za upozornenie od čitateľov. M. Kiššimon a redakčná rada HN

Foto č. 1



Ing. Zdenek Gregor a rómske deti z Hrochote, celá fotografia

Foto č. 2



Zuzka Gregorová, majsterka Slovenska v Turčianskych Tepliciach

Foto č. 3



Deti pri šachu: Romanko Mikloš, Zuzanka Rečkovičová, Bitterová (ostatné deti sme neidentifikovali)

V osemdesiatych rokoch minulého storočia nabehla taká zvláštna vlna importovaná zo zahraničia, stavať alebo prestavovať mestské fontány na fontány hudobné. Úplne unikátna a prekrásna bola postavená na pražskom výstavisku, kde do načasovaného trysku vody zaznievala Smetanova „Má vlast“. Niečo krásne, niečo obdivované, niečo na pohladenie duše. Často som vtedy zabľúdil myšlienkami s otázkou, prečo to nemá aj Banská Bystrica? Napríklad. No, nemá! Ani dodnes.

Potom sa stalo, že do Harmaneckých papierní prišla nečakaná objednávka na zhotovenie obálok, vlastne obalov na gramoplatne pre mesto Plzeň. Harmanecké papierne ako obvyčajne odmietli tritisíc kusovú objednávku s vysvetlením: U nás sa to nedá vyrobiť, nemáme na to kapacity ani prostriedky, máme plánovanú výrobu atď. Typické socialistické bla-bla-bla.

Neďaleko Plzne, v Plasy u Plzne, žil a pracoval môj veľmi dobrý priateľ, inžinier Lumír Brendl, prezident Svetovej filatelistickej organizácie (FIP). Poprosil ma, či by som im predsa len nevedel pomôcť, lebo ani v plzenských papierňach nepochodili. A čas spustenia Hudobnej fontány v Plzni sa blížil.

V tlačiarňi Harmaneckých papierní pracovali ľudia, vždy ochotní pomôcť, ak sa to len trochu dalo. Hoci aj načierno.

Pomohli aj teraz, Ferko Babušík, Vilo Košťál, Laco Braun a neviem kto ešte. Za veľmi krátky čas boli vkusné obaly pre gramoplatne vytlačené. Ešte predtým prezrel Tonko Daubner výsekové nože, všetkých 42 kusov a našiel presne ten, ktorý sme potrebovali. Z kartónu som zhotovil skladačku obalu, podľa ktorého študenti v Plzni poskladali a polepili obaly za pár hodín. Gramoplatne dostali svoj slávnostný oblek a mohli ísť do predaja.



Miroslav Horníček

Gramoplatne s názvom „FONTÁNO“ nahovoril vtedy veľmi populárny Miroslav Horníček. Ja osobne som ho nemal v obľube, lebo strašne veľa hovoril o ničom. Kecal. Trošku si to neskoršie vyžehľil, koncom roku 1989, keď boli v televízii študentské večery otázok a odpovedí a on, veľký Miroslav Horníček, keď mu udelili slovo, povedal: „Vo mne se říká, že všechno obkécám, ale já se teď vzdávám slova“. Snáď prvá múdra reč.

Nežije už ani môj dobrý priateľ inžinier Lumír Brendl, ktorý má najväčšiu zásluhu na hudobnej fontáne. Na slávnostnom uvedení a spustení hudobnej fontány sa nezabudol poďakovať ani pracovníkom Harmaneckých papierní.



M. Kiššimon, Ing. Lumír Brendl a Janus Adamczyk z Poľska pri návšteve Banskej Bystrice v roku 2012

No a to je všetko, čo sa týka spomienok na časy, o ktorých sa s nostalgiou hovorí, že „dobré už bolo“. No, niekomu bolo naozaj dobre, veď vysedávať v krčme v pracovnej dobe to bolo možné len v tom našom slávnom „izme“.

A špekulovať a kradnúť si myšlienky to patrilo k dobrej výchove. A tak som sa i ja na moje veľké prekvapenie po desiatkach rokov dozvedel, že sa „kradli“ aj fontány. A to aj s hudbou, alebo aj s hovoreným slovom. A údajne aj tá, o ktorej bola reč. Zapáchala sa vraj aj takému tichému mestečku, ako boli slávne kúpele Mariánske Lázně. A tak si to tiež dali patentovať. Po rozdelení republiky som sa tam už nikdy nedostal, aby som si to overil. Darmo je, časy sa menia.

Michal Kiššimon

Klzáská v Harmanci a ich história

Už pred pár rokmi sme plánovali napísať príspevok o histórii nášho školského dvora a o ľuďoch zapálených pre šport. Ale aj o tom, koľko potu, driny, ale predovšetkým adrenalínu a nadšenia tam spolu zažívame.

História a tradícia ľadu v Harmanci je úžasná a veľmi dlhá. Korčuľovalo sa všade. Minihriská boli vytvárané medzi panelákmi, domami, korčuľovalo sa na rybníku v Cenove, jednoducho ľadom to tu vždy žilo a hokej sa hrával dokonca aj v lete s tenisovou loptičkou.

Nie je to náhoda, ľad je úžasná vec, ktorú príroda poskytuje. Korčuľovali a hrali tu hokej naši prastarí rodičia, starí rodičia, otcovia, hrávame ho aj my a tiež deti.

Rád by som vám povedal niečo o terajšom klzisku, ale aj o ihriskách z minulosti, o ktorých som sa dozvedel od našich starších občanov a ktoré si pamätám aj ja sám.

Prvé ihrisko/klzisko bolo robené na mieste, kde sa nachádza terajšie multifunkčné, na školskom dvore, pričom súčasná škola ešte nestála. Pamätníci hovoria, že veľký kus roboty urobil Stanko Vajcík, Rudolf Hrčka st., Milan Rečkovič st., Viliam Stieffel a neskôr Peter Vaník, Jozef Petráš, Milan Rusnák, Dušan Mikloš. Tí, ktorí ihrisko tvorili a zároveň na ňom aj hrávali. Medzi nimi bol takisto aj môj otec, ktorý s ostatnými chlapmi v začiatkoch nosili vodu vo vedrách z potoka a po čase si zapožičiavali čerpadlo z Harmaneckých papierní. Ihrisko malo v tom čase oveľa väčšiu plochu, ako má súčasné multifunkčné.

Môj otec bol tiež zapálený športovec. Pamätám si, že keď som bol malý, robil mi ľad pod naším balkónom. A ja som bol vtedy na neho pyšný. Doma na to spomíname každé Vianoce, lebo práve na Štedrý deň od nás navždy odišiel. Je to už 28 rokov ako nie je medzi nami a možno by bol teraz on pyšný na mňa. Patril ku generácii, ktorá tiež žila športom. A mnohí jeho vrstovníci sa športu venujú dodnes. Z tohto obdobia máme k dispozícii, bohužiaľ, iba jedinú fotografiu.



Ihrisko v 60. rokoch. Nepoznáte náhodou hokejistu?

Ďalšie ihrisko vzniklo na antuke na bagrovisku nad VKÚ. Pamätám si, keď som tam ako malý chlapec chodil a korčuľoval sa na ňom. Korčule som síce mal, ale túžil som po „kanadách“ a tie mal Lukáš Gregor. Často som si ich od neho požičiaval, no musel som mu sľúbiť, že si ich obujem

až na ľade, aby som ich na betóne nezatupil. Samozrejme som si korčule obul už doma a pekne prekráčal po chodníku až ku klzisku. Dnes si korčule brúsim sám a v duchu sa smejem, čo som stváral.

Takýchto spomienok má určite každý z nás viac, no netreba opomenúť hlavne tých, ktorí pre nás ten ľad robili. Pamätám si ľudí ako napr. Jožko Spišiak, Ďurko Roháč, Ľubo Drapčiak, Vladimír Burkovec, Duško Rečkovič st., Milan Rečkovič, Robo Matejka, Zdeno Danko, Ivan Spišiak ml., Ján Žabka ml., Milan Hudáček, Rišo Smidák, Miloš Artim a určite ešte mnoho iných ľudí. Prišlo obdobie, keď aj tento ľad na bagrovisku na čas utíchol.

V roku 1995 keď som mal 10 rokov, sme sa s mojimi kamarátmi Ivom Matejkom, Mirom Artimom, Števom Vajsom, Števom Kluvancom, Igorom Babiakom, Jožom Ladzianskym, Martinom Račkom rozhodli, že klzisko znovu zhotovíme. Hlad po hokeji a korčuľovaní bol veľký. Podmienky boli náročné, nebolo osvetlenie, žiadne čerpadlo, len niekoľko litrová nádrž, ktorú bolo treba často čistiť a veľakrát rozmrazovať ohňom. Asfaltový povrch ihriska bol už v tom čase dosť nerovný, klzisko sme museli polievať niekoľkokrát v noci, pretože nádrž mala malý objem. Ale aj napriek tomu, že sme boli veľmi mladí, sme si zrejme zaslúžili obdiv a ihrisko sme zhotovili každý rok. Plnilo svoju funkciu približne do roku 2002. Následne nám do života prišla práca, chlapci začali mať svoje starosti, povinnosti, niektorí sa odsťahovali, a tak znovu klzisko na bagrovisku utíchlo.

Prešlo pár rokov a ľad nám začal chýbať. Zhruba v roku 2010 sme sa už ako dospelí chlapci rozhodli, že to skúsime znova, nie na bagrovisku, ale na školskom ihrisku. Mali sme vtedy už o niečo viac rozumu a vedeli sme, že podmienky na školskom dvore sú oveľa lepšie. Nesvieti tam slnko, máme prístup k vode, k elektrike a hlavne je pod dohľadom. Nevýhodou ihriska bol ale nerovný povrch.



Klzásko z obdobia 2010 - 2014

S Danom Kiedžuchom, Igorom Babiakom, Janom Ďurečkom, Petrom Kohútom, Jožom Ladzianskym, Števom Ťažkým ml., Lacom Šimkom ml., Števom Vajsom a bratmi Rýsovcami z Uľanky sme sa pustili do práce.

Odkúpili sme palety z SHP, zhotovili sme mantinely, po-



Klzsisko z obdobia 2010-2014, snehová kalamita

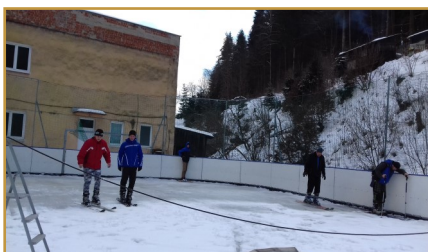


Klzsisko z obdobia 2010 - 2014

P. starostka Henrieta Ivanová aj s poslancami súhlasili a do roka bolo postavené nové ihrisko.

Myslím, že to bola najlepšia vec, ktorá sa mohla pre šport v Harmanci urobiť. Nie pre každého je jednoduché ísť sa korčuľovať na štadión do Banskej Bystrice, no my máme tú výhodu, že máme ihrisko priamo pred domom. Deti majú priestor na zábavu, zdokonalenie sa v korčuľovaní, zbierajú zážitky a na tieto časy budú v budúcnosti určite spomínať a to je veľmi dôležité.

Ľad sa nám na novom ihrisku darí robiť ešte lepšie. Povrch je dokonale rovný, terén nie je potrebné zrovnávať snehom ako predošlý, čiže práca nie je taká zdĺhavá ako predtým. Časom sme zistili, že najkvalitnejšie a najtvrdšie klzsisko nám vzniká po stlačení, udupanom a namočenom snehu. Preto k tejto práci zvolávame aj našich kamarátov lyžiarov ako sú napr. Zuzka Ťažká, Robo Zajac a Ivan Dlhoš, s ktorými poctivo celé ihrisko lyžami dupeme. Po vytvorení základnej vrstvy ľadu klzsisko upravujeme ručnou roľbou,



Utláčanie snehu 2017



Rolba ľadu

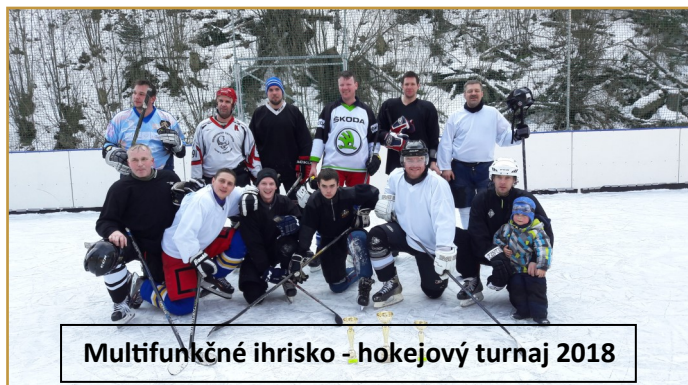
žičal som čerpadlo, na školu sa namontovalo osvetlenie, s ktorým nám pomohli Milan Jackuliak a Marián Pohančaník a zhotovili sme naše prvé nové klzsisko. Malo veľký úspech. Korčuľovali sa deti, mladí, starší, fungovalo nám to štyri roky, a tak sme sa rozhodli na obecnom úrade podať návrh na nové, moderné multifunkčné ihrisko s hokejovými mantinelmi.

ktorú sme si sami zhotovili. Povrch tak roľujeme horúcou vodou, vďaka čomu je ľad v podstate dokonalý. Výsledkom toho je klzsisko, o ktorom si dovoľím povedať, že sa nevyrovná žiadnemu v blízkom okolí. Jeho veľkou výhodou je poloha. Veľmi dlhý čas naň v zimnom období totiž nesvieti slnko a to umožňuje ľad si užívať niekedy aj do jarných mesiacov. Pamätám si rok, keď sme hrali hokej aj v apríli. Nové klzsisko je jednoducho skvelá vec.



Utláčanie snehu 2020

Počas dňa sa korčuľujú deti s rodičmi, večerom si ľad pripravujeme na hokejové zápasy. Aj taká výbava hokejistu sa s odstupom času zmenila a teraz už hokej hrávame v hokejovej výstroji a v prilbách. Korčule a drevené hokejky nahradili moderné ľahké kompozitové materiály, čo zdvihlo aj úroveň hokeja.



Multifunkčné ihrisko - hokejový turnaj 2018

Veľmi si cením, že do prác sa zapája aj mladšia generácia chlapcov, ako napr. Samuel Chladný, Jakub Mališka, Andrej Ťažký, Michal Bartoš, Nikolas Farárik, ktorí už samostatne pristupujú k prácam na klzsisku a v hre s nami súperia o puk.

Dnes je deň 3.12., keď som sa rozhodol tento článok napísať. Ľad je zatiaľ v nedohľadne a všetci netrpezlivo čakáme, ako sa nám zima vyvinie. Zároveň sa ale teším a dúfam, že sa čoskoro uvidíme na našom klzsisku.

Rád by som sa na záver poďakoval všetkým ľuďom, ktorí nám pomáhajú. Vyžaduje si to nemálo času, nervov a úsilia, ale myslím si, že tá námaha stojí za to. Vďaka patrí aj ženám za trpezlivosť, keď ich muži svoj voľný čas obetujú klzsisku, a v neposlednom rade aj kuričom za ochotu. Na záver sa vopred ospravedlňujem všetkým, ktorých som nechtiac nespomenul.

Pavol Rečkovič

Máme pekné spomienky

Minulý rok, keď pre pandémiu nemohol prísť Mikuláš, sme si hovorili, že to vydržíme. Ten jeden rok, vzhľadom k rizikám, ktoré prinášali veľké spoločenské podujatia, sme si pomysleli, to prežijeme. Veď je to určite len tento rok, a nebudeme predsa ohrozovať zdravie detí a dospelých, ktorí tak radi chodili na nášho obecného Mikuláša na školský dvor.

Nikto netušil, že Mikuláš nebude môcť prísť z tých istých dôvodov ani tieto Vianoce. Škoda. Pretože tá radosť, obavy, ale trochu aj strach v očiach detí z príchodu Mikuláša, je pre nás dospelých očarujúci zážitok.

Ale aj tie stretnutia pri vianočnom punči sú pre dospelých nezabudnuteľné. Možno pár pekných spomienok prostredníctvom fotografií vám urobí radosť. Snáď sa aj deti pousmejú nad tým, že už nie sú až také drobce, ale za tie dva roky z nich vyrástli veľké deti.

Aj keď Mikuláš na školský dvor neprišiel, určite bol u vás doma. A my všetci budeme plniť očakávania a viery, že o rok bude lepšie, a my sa všetci znova stretneme pri rozsvietení vianočného stromčeka spolu s Mikulášom. A pripojíme si vianočným punčom a zase bude fajn...

Iveta Roháčová



Rok 2017



Rok 2017



Rok 2018



Rok 2018

O rok ťa čakáme, Mikuláš



Rok 2019



Rok 2019

Harmanecké noviny - vydáva: Obecný úrad Harmanec, registračné číslo OÚ - 1/2007 ▪ Adresa redakcie: Redakcia Harmaneckých novín, Obecný úrad Harmanec 6, 976 03, www.harmanec.sk ▪ email: harmanecke.noviny@gmail.com ▪ Šéfredaktorka: Iveta Roháčová, Redakčná rada: Ing. Tomáš Roháč, Martina Kovalčíková ▪ Jazyková úprava: PaedDr. Lenka Mališková ▪ Grafická úprava: Ing. Tomáš Roháč ▪ foto: Alenka Chladná, Ing. Tomáš Roháč ▪ Ing. Mária Petrášová ▪ Tlač: Rodapress s.r.o. B. Bystrica ▪ Uzavierka ďalšieho čísla 1/2022 bude 10.3. 2022.

Za obsah rukopisu zodpovedá autor. Redakcia sa nemusí stotožňovať s názormi autora. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy. Nepredajné. Redakcia si vyhradzuje právo krátenia a úpravy rukopisov!